

պր.

ՎՈՋԻԼՆԵՐԸ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ
ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԲՈՒԾԱՐԱՆՆԵՐ ԵՆ

ԳԻՆԸ 10 ԿՈՊ.

ՀԱՅԳԵՏՀՐԱՏ

ԵՐԵՎԱՆ

1940

616

Ո-42

ՊԱՅԲԱՐԵՑԵՔ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՍ

ՎՈՋԻԼՆԵՐԸ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՀԻՎԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԻ ԲՈՒԾԱՐԱՆՆԵՐ ԵՆ

Վոջիլները փոխանցում են բժամվոր ու հետադարձ տիֆերի վարակ: Կծելով հիվանդին, վոջիլը ծծում է նրա արյունը, վորի մեջ հիվանդության հարուցիչներ են գտնվում: Հետո անցնելով առողջ մարդու վրա, վոջիլը կծում է նրան ու վարակը փոխանցում:

Անմաքրասեր մարդու վրա կարող են ապրել յեւրեք տեսակի վոջիլներ. գլխի, շորի և ցայլի (տափակովի): Շորի վոջիլը սովորաբար ապրում է սպիտակեղենի կամ հագուստի ծալքերում: Որական 5—6 անգամ նա սողում է մարդու մարմնի վրա արյուն ծծելու համար: Վոջիլն ածելով իր ձվերը (անիծները), նրանց ամրացնում է սպիտակեղենի կամ հագուստի գործվածքի թելիկներին, գլխավորապես կարերի և ծալքերի մեջ:

Գլխի վոջիլն ապրում է մարմնի մազոտ մասերում, գլխավորապես գլխին, բայց կարող է ապրել նաև կրծքի մազերի մեջ և կռնատակի փոսերում: Իր ձվերը նա ամրացնում է մազի վրա, նրա հենց հիմքի մոտ, վորտեղ ամենից ավելի տաք է: Գլխի և շորի վոջիլները տեսքով նման են իրար, նրանք բավականին դյուրաշարժ են և մեկ մարդուց մյուսին անցնելը նկատվում է վոջիլների յերկու տեսակի մեջ ևս: Իրար նման է նաև նրանց սնումը, գլխի վոջիլը նույնպես օրական մի քանի անգամ արյուն է ծծում: Անիծներից, նայած ջերմատոհմանին, 4—15 օր անց դուրս են գալիս թրթուրներ, վորոնք 15—18 օրից հետո հասունանում են և կարող են իրենց հերթին ձվեր ածել: Վոջիլը միջին հաշվով ապրում է 35 օր: Վոջիլներն իրենց ավելի լավ են զգում 30—32 աստիճան ջերմության մեջ: Զերմաստիճանը մինչև

39—40 բարձրանալու դեպքում (հիվանդների մոտ) վոջիլներն անցնում են արտաքին հագուստի վրա, իսկ ախտեղից կարող են անցնել ուրիշ մարդկանց: Վոջլոտության դեմ պայքարի լավագույն միջոցը հանդիսանում է սանանցաթողով, (սանալրոպուսկինկ) այսինքն հատուկ բազանիքով անցնելը, վորտեղ լողանալու ժամանակ լողացողների հագուստը փոխադրվում է դեղինակցիոն կամերաներում: Լողանալուց առաջ գլխի վոջիլներին վոջնչացնում են մազերը թրջելով նավթով կամ սալնամալթային խտուրդով կամ թե մազերը խուզում են № 0 և 1 մեքենայով: Անցնելով սանանցաթողը, մարդ լիովին ազատվում է վոջիլներից:

Յեթե սանանցաթողով անցնելու հնարավորություն չկա, հարկավոր է տանը միջոցներ ձեռք առնել վոջիլներին վոջնչացնելու համար:

Լավագույն միջոցը հանդիսանում է մազերը № 0 և 1 մեքենայով կարճ խուզելը: Այդ միջոցն անպայման պետք է գործադրել տղամարդկանց և յերեւիսների նկատմամբ: Վոջիլներին վոջնչացնելու համար դեռահաս աղջիկների և կանանց մազերն արմատի մոտ թրջում են նավթով: Թրջելուց հետո $1\frac{1}{2}$ ժամով գլուխը պետք է պինդ կապել թաշկինակով: $\frac{1}{2}$ ժամից հետո գլուխը լվանում են տաք ջրով առանց սապոնի, մոխրաջրով: Գլուխը լվանալուց հետո, ամբողջ մարմինը պետք է լավ լվանալ տաք ջրով, սապոնով ու մաշալկայով: Լողանալուց հետո պետք է հազնել մաքուր սպիտակեղեն ու մաքուր հագուստ:

Բոլոր վոջլոտված իրերը, վորպիսիք կարելի չէ լվանալ, թրջում են մոխրաջրով: Սպիտակեղենը լվանալու ժամանակ անպայման պետք է յեռացնել $\frac{1}{2}$ ժամից վոջ պակաս (յեռալու սկզբից), վորպեսպի բոլոր իրերը լավ տաքանան և նրանց մեջ յեղած վոջիլներն ու անիծները վոջնչանան: Այն իրերը, վոր-

պիտիք չի կարելի յեռացնել — խոնացող, բամբակե, թափկարած և վերնադռնատը՝ արդուկում են տաք արդուկով թաց շորի վրայով: Արդուկը պետք է շատ տաք լինի, վորպեսզի թաց շորից գոլորչի դոյանա:

Մուշտակե իրերի մեջ վոջիլներին վոջնացնում են թոնիրներում: Դրա համար շուռ տված մուշտակե իրերը կախում են թոնիրի մեջ (հաց թխելուց հետո, յերբ կրակը նստում է), փաթաթելով այն լայն քամած շորով, թոնիրը ծածկում և թողնում են այնտեղ մինչև վերջինս սառչի: Թոնիրից հանելով հագուստը լայն թափ են տալիս ծեծելով ու մաքրում, օստկած վոջիլներին հեռացնելու համար: Մուշտակե իրերը խոնավ չպետք է լինեն, վորովհետև խոնավ մուշտակը և կաշին տաքությունից փչանում են: Չոր իրերն առանց վնասվելու դիմանում են այդպիսի մշակման:

Վոջիլների յերևան գալը թույլ չտալու համար հարկավոր է վոջ ուշ, քան չաբաթը մեկ անգամ լողոնալ տաք ջրով, ընդվորում անպայման լվանալ և գլուխը: Տանը կամ բաղանիքում լողանալուց հետո պետք է փոխել թե հագնելու և թե անկողնի սպիտակեղենը, իսկ կեղտոտը՝ լվանալ ու յեռացնել: Վերելի իրերը և անկողինը (ներքնակը) պետք է հաճախ (ամսական 3—4 անգամից վոջ պտկա) ողափոխել և ծեծելով թափ տալ գոլորչի:

Կատարելով այս, կարելի չի բոլորովին ազատվել վոջիլներից:

Պետք է հիշել, վոր պայքարը վոջիլների դեմ — այդ պայքար է առողջ, կուլտուրական կյանքի համար:

Թարգմ. Ավ. Շաթիրյանի Պատ. խմբ. բժ. Ս. Մկրտչյան

Տեխ. խմբ. Ի. Վարդանյան, Սրբագրիչ՝ Ս.

Գլավիտի լիազոր՝ Բ—1136. Պատվեր 351.

Հայպետհրատի տպարան, Յերևան

<< Ազգային գրադարան

NL0279508